

Een geldboete ontvangen voor niet-naleving van de coronamaatregelen, wat nu?

Op 13 maart 2020 kondigde de Nationale Veiligheidsraad drastische maatregelen aan om de verspreiding van het coronavirus (COVID-19) in ons land tegen te gaan. De voorbije maand werd dan ook vaak de nadruk gelegd op het verbod op samenscholingen, onnodige verplaatsingen en de uitdrukkelijke vraag om zoveel mogelijk thuis te blijven. De politie ziet daarbij toe op de naleving van deze maatregelen en kan bij niet-naleving een proces-verbaal opstellen en een geldboete van 250 euro of meer opleggen per vastgestelde inbreuk. Later werd ook via een koninklijk besluit op 6 april 2020 het uitschrijven van GAS-boetes door steden en gemeenten mogelijk gemaakt.

1. Hoe weet ik wat mag en niet mag?

Wat de coronamaatregelen precies inhouden en welke handelingen of gedragingen niet toegelaten zijn, kan je via verschillende mediakanalen terugvinden. Daarnaast kan je met vragen over de coronamaatregelen bellen naar het gratis nummer 0800 14 689 of de website www.info-coronavirus.be raadplegen. Antwoorden op meer specifieke vragen vind je op www.info-coronavirus.be/nl/faq/. Ook op de website van het crisiscentrum kan je via de volgende link <https://crisiscentrum.be/nl/news/crisisbeheer/coronavirus-de-antwoorden-op-al-je-vragen> antwoorden vinden op de meest gestelde vragen.

Minnelijke schikking (proces-verbaal)

Voor de handhaving van de coronamaatregelen kunnen de inbreuken op basis van de Wet betreffende de civiele veiligheid strafrechtelijk worden vervolgd. Dat betekent dat de politie bij een inbreuk op de wet een proces-verbaal zal opstellen of een minnelijke schikking (boete) zal voorstellen.

GAS-boete

Elke gemeente kiest zelf of zij het systeem van GAS-boetes hanteert en hoe ze de naleving daarvan door de politie handhaaft. Welke handelingen of gedragingen beboet worden kan men via het politiereglement van de gemeente raadplegen. Dat reglement staat vaak op de website van de gemeente of op de website van de lokale politie.

2. Welke boetes kunnen uitgeschreven worden?

Minnelijke schikking (proces-verbaal)

Een minnelijke schikking geeft aan de verdachte van een misdrijf de kans om niet verder vervolgd te worden en in de plaats daarvan een boete te betalen. De persoon koopt als het ware zijn straf af. De minnelijke schikking komt vaak voor om rechtszaken snel af te handelen omdat men niet zeker is van een succesvolle vervolging en/of deze zaken lang zullen aanslepen. De betaling van deze minnelijke schikking staat niet gelijk aan een veroordeling. Dat betekent dat de misdrijven waarvan de persoon verdacht wordt niet op het strafblad komen te staan. Wanneer steden of gemeenten niet voor het systeem van GAS-boetes kiezen kunnen zij nog steeds het niet-naleven van de coronamaatregelen via strafrechtelijke weg vervolgen. De politie stelt dan een proces-verbaal op en kan een minnelijke schikking voorstellen. Volgens artikel 5 van het ministerieel besluit van 23 maart 2020 (over o.a. samenscholingen) kan de procureur de persoon voor de strafrechtbank vervolgen. Het kan bestraft worden met een gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en/of met geldboete van 208 euro tot 4.000 euro.

GAS-boete

De GAS-boetes daarentegen zijn gemeentelijke administratieve sancties die uitgeschreven worden voor de niet-naleving van het gemeentereglement en kunnen aan iedereen ouder dan 14 jaar worden opgelegd. De gemeente kan zelf kiezen vanaf welke leeftijd ze deze GAS-boetes opleggen. De maximumboete voor minderjarigen tot 18 jaar bedraagt 175 euro of een werkstraf van 15 uur. Meerderjarigen betalen maximum 350 euro of moeten een werkstraf uitvoeren van maximum 30 uur. Deze boetes werden in het leven geroepen om kleine gevallen van overlast (sluikstorten, wildplassen, afval gooien, ...) die vaak niet behandeld werden, aan te pakken. De GAS-boetes worden dan niet naar het parket doorgestuurd maar afgehandeld door een ambtenaar die naast het opleggen van boetes ook kan bemiddelen of taakstraffen geven. De politieambtenaar kan vervolgens kiezen om een GAS-boete op te leggen, wat een soepeler instrument is en voor minder werklast bij parketten en rechtbanken zorgt.

3. Welke boetes zijn (on)wettig?

GAS-boete

Pas op 7 april 2020 verscheen in het Belgisch Staatsblad het koninklijk Besluit van 6 april dat GAS-boetes mogelijk maakt voor de handhaving van de coronamaatregelen. Bijgevolg kunnen inbreuken ook administratiefrechtelijk bestraft worden via een gemeentelijke administratieve geldboete. De gemeente is zoals vermeld niet verplicht om het systeem van GAS-boetes toe te passen. Indien dat wel het geval is, moet er wel aan een belangrijke voorwaarde voldaan worden: het gemeentelijke politiereglement moet via de gemeenteraad aangepast worden of er moet een nieuwe

politieverordening aangenomen worden waarin strafbepalingen staan met het doel de openbare orde te handhaven. Ten slotte zijn gemeenten niet vrij om bepaalde inbreuken (bijv. samenscholingsverbod) met een GAS-boete te bestraffen en andere inbreuken strafrechtelijk te vervolgen. Boetes die uitgeschreven zijn voor een wettelijke regeling zijn ongeldig. Dat betekent ook dat enerzijds alle GAS-boetes tot 7 april 2020 en anderzijds GAS-boetes vanaf 7 april 2020 – waarbij de betrokken gemeente het gemeentereglement nog niet heeft aangepast – onwettig zijn. Bovendien is het belangrijk te vermelden dat het innen van GAS-boetes niet met terugwerkende kracht kan. Het advies is om grote bedragen voorlopig niet te betalen en een bezwaar in te dienen met als reden geen wettelijke grondbasis van de GAS-boete.

4. Boete (niet) betalen? Wat doe ik best?

Minnelijke schikking (proces-verbaal)

Het verschil hier met de GAS-boete is dat er geen bezwaar mogelijk is en dus ook geen bezwaarformulier aanwezig is.

GAS-boete

Wanneer je niet akkoord gaat met een GAS-boete dan kan je deze betwisten. Een gemeente kan nooit een boete eenzijdig uitvoeren en wanneer de gemeente bij zijn beslissing blijft dan kan je altijd nog naar de politierechtbank. Bij deze juridische stap worden gerechtskosten gemaakt die de partij die ongelijk krijgt, moet betalen. Om je kansen te maximaliseren is het daarom aangeraden om een (pro-Deo) advocaat in te schakelen die je in de rechtbank zal bijstaan. Een rechter zal dan beslissen of de GAS-boete wettig was en wie er effectief in fout was.